

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sacra Vnctione. Titvlvs XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

mode ministrare non possit, presertim cum mandemus esse in ecclesia providere, qui nec merito, nec scientia, aut etiam in parochialibus ecclesiastica beneficia promerentur, ne dum in ecclesia Bracarenfis, quorum vita & scientia nobis est penitus ignorata: de quibus si certitudinem haberemus, nec in maioribus ecclesiis eius, nec in minoribus precipere provideri, & licet idoneus in tuo capello & in alii parochialibus ecclesiis extra civitatem velis, juxta mandatum Apostolicum providere, cum omnibus in majori providere non possis: ipsi tamen provisionem in ecclesiis istem recipere inde dignantur. Iudices quoque, & monitores seu executores ad quas literas nostras deportant, exceptiones tuas legitimas, quas in eorum proponi presentia, non admittimus, unde postulabas a nobis, ut tibi provideremus benignius in hac parte.

CAP. XIV.

Manus idoneus in sacerdotem promovendi vel ad regimen animarum affusus non debet.

Idem in concilio generali. a

Quoniam sit ars & artium regimen animarum, districtè precipimus, ut Episcopi promovendos [in] sacerdotes diligenter instruant & informet, vel per se ipsos, vel per alios idoneos viros super divinis officiis ecclesiasticisque sacramentis qualiter ea ritè valeant celebrare. Quoniam si de cetero rudes & ignaros ordinare presumpserint, (quod quidem facile poterit deprehendi) & ordinatores & ordinatos ultionij gravi decernimus subiacere. Sanctius & enipè est (in ordinatione maximè d. sacerdotum) paucos bonos, quam multos malos habere ministros: quia si cæcus cacum ducit, ambo in foveam dilabuntur.

CAP. XV.

Defectus scientie deicit jam promotum.

Honorius tertius, capitulo Bremen. f

Quoniam multis proposita fuerint contra Episcopum Calinensem, quia tamen confessus est coram nobis, se nunquam de Grammatica didicisse, nec etiam legisse. Donatum, & per evidentiam facti usque adeo de illiterata & insufficientia sua constat, quod contra Deum esset & canonicas sanctiones, tantum in Episcopo tolerare defectum, ipsum a pontificali officij executione, & ab administratione g. Calinen. ecclesie penitus duximus amovendum.

DE SACRA UNCTIONE

TITVLVS XV.

CAP. I.

Ecclesia Grecorum in ordinationibus & consecrationibus servare debet rationes, quas servat ecclesia Romana. Episcopus autem enim consecratur, ungitur chrismate in capite & manibus: quod si fuerit pretermissum, per tres Episcopos est supplendum: Innocentius tertius. b

Quoniam venisset ad Apostolicam sedem & [Bracaren] Episcopus, qui in consecratione sua sanctam non acceperat unctionem, quoniam apud vos non consueverunt pontifices cum consecratur ungi, nos quod illi defuerat, mandavimus in ipso suppleri, facientes caput ejus & manus per Alban. Episcopum, (adstantibus ei duobus Episcopis, secundum morem ecclesiasticum) sacro chrismate deliniri: [Et infra.] Scirete volumus duas esse species unctionis: ex-

teriore, quæ materialis est, & visibilis: & anteriore quæ spiritualis est & invisibilis. Exteriore visibiliter ungitur corpus, anteriore invisibiliter ungitur cor. De prima Iacobus Apostolus ait: Infirmus quis in vobis inducat Presbyteros ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum. De secunda Iohannes Apostolus ait: Vos unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis: & non necesse habetis, ut aliquis doceat vos, sed sicut unctio vos docet, de a omnibus. Unctio visibilis & exterior, signum est interioris & invisibilis unctionis. Unctio vero invisibilis, & interior, non solum est signum, sed etiam sacramentum: quia si dignè sumitur, vel agit, vel auget abique dubio quod designat. Ad exhibendum autem anteriorem & visibilem unctionem, benedicitur oleum, quod dicitur catechumenorum vel infirmorum: & conficitur chrisma, quod ex oleo fit & balsamo, mystica ratione. Per oleum enim nitor conscientie designatur: iuxta quod legitur: Prudentes b. virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Per balsamum, odor bona fame exprimitur: propter quod dicitur c. Sicut balsamum aromatizans, odorem dedit. Hoc ergo chrismate ungi debet Episcopus non tam in corpore, quam in corde: ut & interiori nitoris conscientie, quantum ad Deum, & exteriori habent odorem bona fame, quoad proximum. De nitoris conscientie dicit Apostolus d. Gloria nostra hæc est, testimonium conscientie nostræ: nam omnis e gloria filij regis ab intus. De odore fame idem Apostolus ait. f. Christi bonus odor sumus in omni loco, & alius sumus odor vite in vitam, alius odor mortis in mortem. Debet enim Episcopus bonum habere testimonium, & ab his, qui sunt intus, & ab his, qui sunt foris, ut cortina cortinam trahat: & qui audit, dicat, veni. Hoc unguentum caput & manus Episcopi consecratur. Per caput enim mens intelligitur, juxta illud g. Unge caput tuum, & faciem tuam lava. Per manus opera b intelliguntur, juxta illud i. Manus mea distillaverunt myrrinam. Manus igitur & unguuntur oleo pietatis, ut Episcopus operetur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. Caput autem ungitur balsamo charitatis, ut Episcopus diligat Deum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente sua, & proximum suum sicut seipsum. Caput ungitur propter auctoritatem & dignitatem, & manus propter ministerium & officium. Caput enim ungitur, ut ostendatur illius representate personam, de quo dicitur per Prophetam: sicut unguentum in capite ejus, quod descendit in barbam. barbam Aaron. Caput enim viri Christus, caput Christi, Deus: qui de se dicit m. Spiritus Domini super me, eo quod unxit me, & evangelizare pauperibus misit me. Manus Episcopi unguuntur, ut ostendatur accipere potestatem benedicens & consecrands. Unde cum eas consecrator ungit, consecrare, inquit, & sanctificare digneris Domine manus istas, per istam unctionem & per benedictionem nostram: ut quæcunque consecraverint, consecrentur: & quæcunque benedixerint, benedicantur in nomine Domini.

[1 Hoc enim catholica ecclesia tenet, non solum ex proprio divino, verum etiam Apostolorum exemplo. In Exodo quoque legitur precepisse Moysi Dominus, ut Aaron & filios eius ungeret quatenus sacerdotis fungerentur: & Anacletus Papa, origine Græcus, qui a B. Petro fuit in Presbyterum ordinatus, & postea in apostolatus officio Clemens

a Conc. Lat. ca. 27. b Cap. 4. eo. tit. in 4. compil. c Satis, al. sanus. d al. sacerdoti Math. 23. e vel cadunt, vet. f al. Bracaren. g Al. Calanensem al. Talmen. h Patriarcha Constantinopolitano. i Ca. un. eo. tit. in 3. comp. k Bracaren. l are. & rectius quam Bracaren. agit n. hic de quodam Episcopo Græco: Bracaren. episcopus in Hispania est al. Bracaren. m. Bracaren. al. Bracaren. f.

a In multis impressis adduntur hæc duo verba, ita factus sit male: nec sunt in manuscrip. b Math. 23. c Eccl. 24. d 2. Cor. 1. e Psalm. 24. f 2. ad Tim. 1. g Math. 6. h designantur. i Cant. 5. k al. ungitur al. unguuntur. l 2. Cor. 11. m Luc. 4. n al. ad evangelizandum. f. successit.

suasit, tradidit in ordinatione sua, ut dicitur esse Episcopos, mo- re Apostolorum & Moysi, quia omnia sanctificatio in Spiritu Sancto consistit, cuius inuisibilis virtus sancto chrismate est permixta. Unde.]

Tractat de unctione Regum, & de differentiis in unctione inter Reges & Pontifices. Panor.

Vnde in veteri Testamento non solum ungebatur sacerdos, sed etiam Rex & Propheta: sicut in libr. Reg. a Dominus praecepit Heliz. Vade & revertere in domum tuam per desertum in Damascum: cumque perveneris illic, unges Hazabel in Regem super Syriam: & Iehu filium Namli unges in Regem super Israel. Heliz autem filium Saphat, qui est de Abel meula, unges Prophetam pro te. Sed ubi Iesus b Nazareus (quem unxit Deus Spiritu Sancto, sicut habetur in Actib. c Apost.) unctus est oleo d pietatis prae confortibus suis: qui secundum Apostolum est caput ecclesiae, quae est corpus ipsius: Principis unctio à capite ad brachium est translata, ut Princeps ex tunc non ungetur in capite, sed in brachio, sive humero, vel in armo, in quibus Principatus congrue designatur: iuxta illud, quod legitur e: Factus est Principatus super humerum eius, &c. Ad quod etiam significandum, Samuel fecit poni armum ante Saul f, cui dederat locum in capite ante eos, qui fuerant invitati. In capite verò Pontificis sacramentalis est delibutio g conservata, quia personam capitis in Pontificali officio representat. Refert autem inter Pontificis, & Principis unctioem: quia caput Pontificis chrismate consecratur, brachium verò Principis oleo delinitur: ut ostendatur quanta sit differentia inter auctoritatem Pontificis, & Principis potestatem.

Tractat de Christianorum omnium unctione.

Quia verò Christus fecit nos in sanguine suo Deo nostro regnum & sacerdotes (propter quod b Apostolus i ait: Vos estis genus electum, regale sacerdotium) idcirco in novo Testamento non solum Reges & sacerdotes ungentur, sed etiam omnes Christiani, bis ante baptismum, scilicet oleo benedictio: primum in pectore, deinde inter scapulas: & bis post baptismum, scilicet chrismate sancto: primum in vertice, demum in fronte. In pectore namque baptizandus inungitur, ut per h Sancti Spiritus donum abiciat errorem & ignorantiam, & suscipiat fidem rectam, quia i iustus ex fide vivit. Inter scapulas, ut per Spiritu Sancti gratiam excutiat negligentiam & torporem, & bonam operationem exerceat: quia fides sine operibus mortua est: ut per fidei sacramentum sit munditia cogitationum in pectore, & per operis exercitium sit fortitudo laborum. In scapulis, quatenus fides per dilectionem, secundum Apostolum n operetur. In vertice verò baptizatus inungitur, ut sit paratus omni petenti de fide reddere rationem: quia per caput intelligitur mens, iuxta quod legitur o: Oculi sapientis in capite eius, cuius superior pars est ratio, & inferior est sensualitas. Vnde bene per verticem, quae est superior pars capitis, intelligitur ratio, quae est superior pars mentis. In fronte ungitur baptizatus, ut libere confiteatur, quod credit: quia corde p creditur ad iustitiam, ore verò fit confessio ad salutem: memor eius quod Dominus ait g: Qui me confessus fuerit coram hominibus, &c. Ante baptismum ergo ungitur oleo benedictio: & post baptismum chrismate sancto, quia chrismata soli competit Christiano. Christus r enim à chrismate dicitur, vel potius à Christo dicitur chrisma: non secundum nominis formam, sed secundum fidei ra-

tionem. A Christo verò Christiani dicuntur, tanquam uncti deriverent ab uncto: ut omnes concurrant in odorem illius unguenti, cuius nomen oleum est effusum.

Tractat de unctione chrismatis post baptismum, quae dicitur confirmatio.

Per frontis chrismationem, manus impositio designatur: quae alio nomine dicitur confirmatio: quia per eam Spiritus Sanctus ad augmentum datur & robur. Vnde cum ceteras unctiones simplex sacerdos, vel Presbyter valeat exhibere, hanc non nisi summus sacerdos a, id est, Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur (quorum vicarii sunt Episcopi) quòd per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant: quemadmodum actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum audissent, inquit b, Apostoli qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannem: qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum: nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu, tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum: cuius adventus per unctionis ministerium designatur: quia columba c in qua Spiritus Sanctus super Christum in baptismo descendit, ad vesperam in cataclysmo d revertens, ramum retulit virentis olivae, cuius utique sacramentum David e Propheta praenoscens, ex hilarandam faciem in oleo pradicavit.

Tractat de consecratione altaris. Abbas.

Ungetur praeterea, secundum ecclesiasticum morem, cum consecratur altare, cum dedicatur templum, cum benedicitur calix, non solum ex mandato legis divinae, verum etiam exemplo beati Sylvestri, qui cum consecravit altare, illud chrismate perungebat: praecepit enim f Dominus Moysi, ut faceret oleum unctionis, de quo ungeret testimonii tabernaculum, & arcam testamenti, mensamque cum vasibus. Verum unctionis sacramentum g aliud quidem efficit, & figurat, tam in novo, quam in veteri Testamento, unde non iudaizat ecclesia, cum unctionis celebrat sacramentum, sicut antiqui mentiantur, qui neque scripturas, neque Dei novae virtutem, & consecrandis Episcopis morem servare, & facias observari, quem Apostolica sedes observat: [r & infra.] b Licet Romanus Pontifex non utatur baculo pastorali: tum propter historiam, tum propter mysticam rationem: tu tamen ad similitudinem aliorum Pontificum poteris eo uti.

[r Quo dissonante Domino cunctorum fidelium mater est & magistra. Mittimus tibi per cardinalem prae dictum Pontificalia ornamenta, caligas & Sandalia, amictum & Albam, cingulum & fuscillosum, oratorium & manipulum, tunicam & Dalmaticam, chirothecas & annulum, planetam & mitram. Pallium verò per dilect. f. 10. capellanum n. antea miseramus, &c.]

DE SACRAMENTIS i non iterandis.

TITVLVS XVI.

CAP. I.

In ordinato in Subdiaconum sine manuum impositione, & confirmato non chrismate, sed oleo unctione, non fiet iteratio, sed supplebitur praetermissum.

a Episc. enim ordinarius est minister huius sacramenti. concil. Trid. sess. 7. de cons. c. 3. b Act. 8. c Matth. 3. Marc. 1. Luc. 3. d Gen. 2. e Psal. 108. f Exod. 30. g In C. Bar. aliud quidem efficit, & aliud figurat, &c. h Et licet. i In quibusdam Cod. ita: de sacramentis iterandis vel non. Vnus ita: De sacramentu iterandis vel non iterandis.

104
riorem
iter in-
r. De
vobis
ungen-
alibit
os un-
& non
tio vos
ignum
vivi-
an-
dubio
& vili-
& cate-
rissima
oleum
ignitur:
cum
nitar:
ans, o-
copus
nito-
nabet
e con-
refli-
fili-
it. f-
o-
ebet
o his
corri-
ventio
enim
s, &
atur,
ham.
opus
ome-
tatis,
i ani-
i fei-
igni-
caput
nam,
i ca-
put l
it m
vao-
mum-
di &
onfe-
us i-
ram:
que-
omi-

ratio-
Eand
y fo-
A.
Prof-
ment

io. sed
2. d.
ib. 6.
nnae.
q. 113.